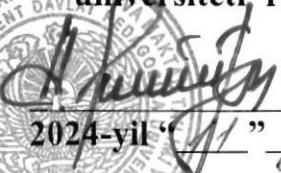

“KELISHILDI”

Nizomiy nomidagi Toshkent
davlat pedagogika
universiteti, rektori v.v.b.

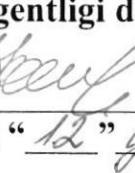

 X.Kadirov
2024-yil “11” yanvar

“TASDIQLAYMAN”

Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi
Bilim va malakalarni baholash
agentligi direktori

 M.Karimov
2024-yil “12” yanvar

Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi tizimidagi umumiy o’rta ta’lim muassasalarida faoliyat yuritayotgan malakali pedagog kadrlarni oylik ustamalar to’lash orqali moddiy rag’batlantirish maqsadida saralash test sinovini o’tkazish uchun tasviriy san’at va chizmachilik fanidan test topshiriqlari

SPETSIFIKATSIYASI

Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi
huzuridagi Bilim va malakalarni baholash agentligi
Ilmiy-metodik kengashning
2024 yil 10-yanvardagi navbatdan tashqari 1-son
yig’ilishi qarori bilan ma’qullangan

Toshkent – 2024

Maktabgacha va mактаб та'лими vazirligi tizimidagi umumiy o'rta ta'lim muassasalarida faoliyat yuritayotgan malakali pedagog kadrlarni oylik ustamalar to'lash orqali moddiy rag'batlantirish maqsadida saralash test sinovini o'tkazish uchun tasviriy san'at va chizmachilik fanidan test topshiriqlari spetsifikatsiyasi

Mazkur spetsifikatsiyaga amaldagi o'quv me'yoriy hujjatlarga muvofiq qo'shimcha, o'zgartirish va tuzatishlar kiritilishi mumkin.

1. Test topshiriqlarining qo'llanishi

Spetsifikatsiya Maktabgacha va mактаб та'лими vazirligi tizimidagi umumiy o'rta ta'lim muassasalarida faoliyat yuritayotgan malakali pedagog kadrlarni tasviriy san'at va chizmachilik fanidan oylik ustamalar to'lash orqali moddiy rag'batlantirish maqsadida saralash test sinovlarini o'tkazish uchun o'qituvchilarning bilim darajasini aniqlab berishga mo'ljallangan.

2. Test sinovi topshiriqlarining mazmunini belgilovchi me'yoriy hujjatlar:

– Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi tomonidan tasdiqlangan darsliklar, o'quv qo'llanmalarini va qo'llanmalar hamda oliy ta'lim muassasalari tomonidan tasdiqlangan fan dasturi;

– Maktabgacha va mактаб та'лими vazirligi tomonidan tasdiqlangan umumiy o'rta ta'lim uchun tasviriy san'at va chizmachilik fanidan takomillashtirilgan o'quv dasturi, darsliklar va o'quv qo'llanmalar;

– O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Xalq ta'limi vaziri jamg'armasi faoliyatini tashkil etish chora-tadbirlari to'g'ridsida" 2022-yil 2-avgustdagi 425-son qarori;

– O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ta'lim-tarbiya tizimini yanada takomillashtirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" 2020-yil 6-noyabrdagi PQ-4884-son qarori.

3. Test sinovi topshiriqlarining mazmuni va tuzilishi.

Tasviriy san'at va chizmachilik fanidan test topshiriqlari tegishli vazirlik va idoralar tomonidan tasdiqlangan darsliklar, o'quv qo'llanmalarini va fan dasturlari asosida ishlab chiqiladi.

Test topshiriqlari Maktabgacha va mактаб та'лими vazirligi tizimidagi umumiy o'rta ta'lim muassasalarida faoliyat yuritayotgan malakali pedagog kadrlarni oylik ustamalar to'lash orqali moddiy rag'batlantirish maqsadida saralash test sinovini o'tkazish uchun tasviriy san'at va chizmachilik fani bo'yicha tayyorgarlik darajasini aniqlab berishga yo'naltiriladi. Ular o'qituvchilarda tasviriy san'at va chizmachilik fani bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarini o'zlashtirganlik darajasini sinovdan o'tkazadi.

4. Test topshiriqlari tuzilishi.

Test topshiriqlari quyidagi turlardan iborat bo'lishi mumkin:

Y1 – to'rtta javob variantli, bitta to'g'ri javobli yopiq test;

- Y2 – to‘rttadan ko‘p javob variantli, bir nechta to‘g‘ri javobli yopiq test;
 Y3 – to‘rtta savolga to‘rtta to‘g‘ri javobni mos qo‘yadigan yopiq test;
 Y4 – har biri “to‘g‘ri” yoki “noto‘g‘ri” deb belgilanadigan to‘rtta savoldan iborat yopiq test.

Test varianti topshiriqlari fan bo‘limlari va qiyinlik darajasi bo‘yicha taqsimlanishiga asoslanib tuziladi. Test varianti, asosan, (Y1) to‘rtta javob variantli, bitta to‘g‘ri javobli yopiq test topshiriqlaridan iborat bo‘ladi.

Shuningdek, test topshiriqlari varianti turli (oson, o‘rta, yuqori) qiyinlik darajasida tuzilgan test topshiriqlaridan tashkil topadi.

Tasviriy san’at va chizmachilik fanidan shakllantiriladigan variant, 10 ta oson, 20 ta o‘rta va 10 ta yuqori qiyinlik darajasidagi jami 40 ta test topshirig‘idan iborat bo‘ladi.

Test topshiriqlari variantlarining ekvivalentligi quyidagicha ta’milanadi:

- har bir variant maxsus kompyuter dasturi asosida test varianti topshiriqlari fan bo‘limlari va qiyinlik darajasi bo‘yicha taqsimlanishiga va ushbu spetsifikatsiyaga muvofiq shakllantiriladi.

- taqdim etiladigan barcha variantlardagi test topshiriqlari qiyinlik darajasining bir xilligi ta’milanadi;

- turli (oson, o‘rta, yuqori) qiyinlik darajasidagi barcha test topshiriqlarini tuzishda darsliklardagi qo‘srimcha ma’lumotlar, tasviriy san’at va chizmachilikga oid tayanch iboralar, atamalar, topshiriqlar, rasmlar va chizmalardagi ma’lumotlardan foydalaniadi.

5. Test topshiriqlarining mazmun, ko‘nikma va malakalar bo‘yicha taqsimlanishi.

Test varianti topshiriqlari fan bo‘limlari va qiyinlik darajasi bo‘yicha taqsimotida aks etgan bo‘limlarga oid mazmunni hamda 3 ta paragraf, 12 ta punktni o‘z ichiga oladi.

Test varianti topshiriqlarining fan bo‘limlari va qiyinlik darajasi bo‘yicha taqsimoti:

Tasviriy san’at va chizmachilik

Paragraf	Punkt	Mavzu	Qiyinlik darajasi		
			oson	o‘rta	yuqori
Tasviriy san’atning ifoda vositalari					
1	1	Rangshunoslik nazariyasi. Tasviriy san’atda ishlatiladigan jihozlar. Tasviriy san’atda belgi va geraldika. Kompozitsiya tushunchasi.			

Tasviriy san’at turlari va janrlari

1	2	Grafika va uning turlari. Rangtasvir va uning turlari. Haykaltaroshlik va uning turlari. Jahon va O‘zbekiston			
---	---	---	--	--	--

		tasviriy san'ati tarixi. Jahon va O'zbekiston me'morchilik san'ati. Tasviriy san'at janrlari. Jahon va O'zbekiston rassomlari hayoti va ijodiy faoliyati.		
--	--	---	--	--

Amaliy bezak san'ati

1	3	Amaliy san'at turlari. O'zbekiston amaliy bezak san'atida ramziy shakllar. Naqqoshlik san'ati. Amaliy bezak san'atida shakl va mazmun. Sharq miniatyura san'ati. Xalq amaliy san'at ustalarining hayoti va ijodi. Dizayn san'ati.		
---	---	---	--	--

Tasviriy san'atda uslub va yo'nalishlar

1	4	Tasviriy san'atdagi uslublar (hayvonli, roman, gotika, imperissionizm, klassitsizim, avangard, modern, art nuvo), yo'nalishlar (abstraksionizm, imperissionizm, klassitsizim, kubizm, postimperissionizm, puantilizm, realizm, romantizm, syurrealizm, simvolizm, ekspressionizm) va oqimlar (karavajizm,nabi).		
---	---	---	--	--

Inson qomatini chizishning metodik asoslari

1	5	Inson qomatini tasvirlashdagi asosiy o'lchamlar va tasvirlash qoidalari. Odam plastik anatomiyasi. Ikki yoki uch figurali mavzuli kompozitsiya ishlash.		
---	---	---	--	--

Geometrik chizmachilik

2	6	Chizmachilik fanining rivojlanish tarixi. Chizmalarni taxt qilish, standart. Mashtab. Format. Shriftlar. Geometrik yasashlar. Lekalo egri chiziqlar va ularni yasash (parabola,giperbola ellips), Sirkul egri chiziqlar (Tutashmalar. O'ramalarni yasash).		
---	---	--	--	--

Proyektion chizmachilik

2	7	Ko'rinishlar. Qirqimlar va kesimlar. Aksonometrik proyeksiyalar.		
---	---	--	--	--

Mashinasozlik chizmachilik

2	8	Mashinasozlik chizmalari (vint chiziq, vint sirt, rezba), Ajraladigan va ajralmaydigan birikmalar (Boltli va shpilkali birikmalar) Tishli uzatmalar. Chizmalarda yuzalarning gadir-budurligini belgilash. Qoplamlalar, termik va boshqa ishlov berish turlarini chizmalarda belgilash. Yig'ish chizmlari. Yig'ma birlik (buyum)larining va detallarining chizmlari. Sxemalar.		
---	---	---	--	--

Kompyuter grafikasi

2	9	Grafik axborotlarning kompyuterda bajarilishi. Buyruqlar tugmasidan foydalanish. AutoCAD dasturi to'g'risida ma'lumot.		
---	---	--	--	--

Qurilish chizmachiligi

2	10	Qurilish chizmalari to'g'risida ma'lumot(bino tiplari).Bosh plan tarxi,bino fasadi, plani va qirqimi. Qurilishda ishlati-		
---	----	---	--	--

		ladigan materiallarning shartli belgilari. Temir-beton, yog'och konstruksiyalar			
Topografik chizmachilik					
2	11	Son belgili proyeksiyalar, to'g'ri chiziqning son bilan belgilangan proyeksiyalar, tekislikning son bilan belgilangan proyeksiyalar, topografik sirlarning kesishishi va topografik yuzaning hosil bo'lishi			
Pedagogika					
		O'zbekiston rivojlantirishning konseptual asoslari. O'zbekiston Respublikasi ta'lismi tizimi. O'zbekiston Respublikasining yangi tahrirdagi "Ta'lism to'g'risida"gi Qonuni (2020-yil 23-sentabr). 2022-2026-yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2022-2026-yillarda maktab ta'limi rivojlantirish bo'yicha Milliy dasturni tasdiqlash to'g'risida" 2022-yil 11-maydagi PF-134-son Farmoni.			
		Pedagogikaning umumiy asoslari. O'qitish nazariyasi. Pedagogika fan sifatida. Yaxlit pedagogik jarayon. Didaktika – pedagogikaning tarkibiy qismi sifatida. Ta'lism mazmuni. Ta'limni tashkil etishning shakl, metod va vositalari. O'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini tashxis etish. Xalqaro baholash dasturlari (PISA, PIRLS, TIMSS, ICILS).			
3	12	Tarbiya nazariyasi. Tarbiya qonuniyatları va tamoyilları. Tarbiyaning umumiy metodlari. O'quvchilarda ilmiy dunyoqarashni shakllantirish. Tarbiya turlari (aqliy, iqtisodiy, ekologik, fuqarolik, huquqiy, mafkuraviy, ma'naviy-axloqiy, mehnat, jismoniy, estetik, oilaviy).			
		"4K" TIZIMI. Tanqidiy (kritik) fikrlash. Kreativ kompetentlik. Kommunikativ kompetentlik. Kollaboratsiya (komandada ishlash).			
		Pedagogik mahorat. Pedagogik qobiliyatlar. O'qituvchi faoliyatida muloqot madaniyati. Pedagogik takt va etika. Pedagogik texnika. Nutq madaniyati va texnikasi. O'qituvchi mehnatini ilmiy tashkil etish. Mustaqil ta'lim va o'z-o'zini tarbiyalash.			
		Pedagogik texnologiya. Texnologiya tushunchasi va ularning tasnifi. Umumpedagogik texnologiyalar. Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish texnologiyasi. Kreativ fikrlashni shakllantirish metodlari.			
		Jami	10	20	10

6. Ajratilgan vaqt (javoblar varaqasini to‘ldirish bilan birga):

- 40 ta test topshirig‘i uchun 100 daqiqa.

7. Test topshiruvchilar uchun tavsiya etiladigan adabiyotlar ro‘yxati

1. A.Salixova, D.Shayakubova, B.Yunusova. 1-sinf uchun Tasviriy san’at fanidan darslik. “Kolorpak” MChJ bosmaxonasi. T-2021.
2. K.Miraxmedov, B.Yunusova, N.Berdiyev. 2-sinf uchun Tasviriy san’at fanidan darslik. “Kolorpak” MChJ bosmaxonasi. T-2021.
3. R.Xudayberganov, T.Li, B.Yunusova, S.Farmonov, O.Tashmuxamedova. 3-sinf uchun Tasviriy san’at fanidan darslik. Respublika ta’lim markazi. T-2022.
4. A.Sulaymonov, I.Rahmonov, Z.Sulaymonova. 4-sinf uchun Tasviriy san’at fanidan darslik. «Sharq» nashriyoti. T-2020.
5. T.Kuziyev, S.Abdirasilov, O’.Nurtoev, A.Sulaymonov. 5-sinf uchun Tasviriy san’at fanidan darslik. “O’zbekiston” nashriyot-matbaa ijodiy uyi. T-2015.
6. X.Muratov, D.Mirxakimova, K.Abdullayev. 6-sinf uchun Tasviriy san’at fanidan darslik. Respublika ta’lim markazi. T-2022.
7. A.Sulaymonov, S.Muhamedjanova, Z.Sulaymonova, D.Xaytmetov. 7-sinf uchun Tasviriy san’at fanidan darslik. Respublika ta’lim markazi. T-2022.
8. S.Abdurasilov, N.Tolipov. Tasviriy san’at o‘qitish metodikasi (amaliy mashg‘ulotlar), o‘quv qo‘llanma. “ALOQACHI. T-2007.
9. B.Baymetov. Plastik anatomiya (Amaliy mashg‘ulotlar), uslubiy qo‘llanma. Nizomiy nomidagi TDPU Rizografi. T-2011.
10. F.Mannopov. Plastik anatomiya, o‘quv qo‘llanma. “Info Capital Group” nashriyoti. T-2018.
11. B.B.Boymetov, M.S.Tolipov. Plastik anatomiya, o‘quv qo‘llanma. “ILM ZIYO”. T-2005.
12. N.Isaxojayeva. Rangtasvir. Kompozitsiya (Natyurmort), o‘quv qo‘llanma. Nizomiy nomidagi TDPU bosmaxonasi. T-2014.
13. D.Tulanova. Tasviriy san’at tarixi. Darslik. T-2023.
14. N.Abdullayev, (T. Ko‘ziyev taxriri ostida). San’at tarixi, II-jild. o‘quv qo‘llanma. “San’at” nashriyoti. T-2001.
15. O.Yusupov. Rangtasvirda akvarel bilan ishslash texnikasi va texnologiyasi, metodik qo‘llanma. “CHASHMA PRINT”. T-2011.
16. P.Shabaratzov. Kompozitsiya, o‘quv qo‘llanma. “Yangi asr avlod”. T-2007.
17. B.Baymetov. Qalamtasvir, darslik. “Musiqa” nashriyoti. T-2006.
18. S. Abdirasilov, N.Tolipov, N.Orordova. Rangtasvir, o‘quv qo‘llanma. “O’zbekiston”. T-2006.
19. S. M. Abduxamidov. “Tasviriy va amaliy san’at” (Tasviriy san’at o‘qitish metodikasi), o‘quv qo‘llanma. “BOOK TRADE”. T-2020.
20. S.Bulatov. Rangshunoslik, darslik. O’zbekiston faylasuflari milliy jamiyat nashriyoti. T-2009.
21. B.Baymetov, O’.Nurtayev. Tasviriy san’at texnologiyasi va nusxa ko‘chirish, o‘quv qo‘llanma. “IQTISOD-MOLIYa”. T-2007.
22. X.E.Sultanov. Rangtasvir (Akvarelda natyurmort ishslash), o‘quv qo‘llanma. T-2019.

23. X.X.Muratov. Qalamtasvir, o‘quv qo‘llanma. IJOD-PRINT. T-2020.
24. S.Abdirasilov, N.Tolipov. Dastgohli rangtasvir, o‘quv qo‘llanma. “IQTISOD-MOLIYA”. T-2008.
25. R.Xalilov. Натюрморт. Учебное пособие. «Navruz». T-2013. T-2013.
26. R.Xalilov. Живопись. Акварель. Учебное пособие. «Navruz». T-2013.
27. R.Xalilov. Рисунок. Учебное пособие. «Navruz». T-2013
28. O.Samadov. Tasviriy san’at tarixi, o‘quv qo‘llanma. “Fan va texnologiya”. T-2015.
29. D.J.Tulanova. Tasviriy san’at tarixi, darslik. T-2023.
30. Chizmachilik (arxitektura qurilish chizmachiligi). Adilov P., Ismatullayev R., Xalimov M., Tashimov N. T-2012.
31. Chizmachilik. I.Rahmonov., N. Qirg‘izboyeva., A.Ashirboyev., A.Valiyev., B.Nigmanov. T-2016.
32. Chizmachilik (geometrik chizmachilik). A.Valiyev. T-2013.
33. Chizmachilik (geometrik va proyeksiyon chizmachilik). M.K.Xalimov., Z.E.Mirzaliyev., F.E.Ochilov. T-2017.
34. Chizmachilik (arxitektura qurilish chizmachiligi). AdilovP., Ismatuilayev R., Xalimov M., Tashimov N.E. T-2012.
35. Geometrik chizmachilik (shriftlar). I.Rahmonov, A.Ashirboyev. T-2009.
36. Chizmachilik (geometrik va proyeksiyon chizmachilik). M.K.Xalimov. T-2013.
37. Kompyuter grafikasi. T. Rixsiboyev. T-2006.
38. Mashinasozlik chizmachiligidan ma’lumotnomasi. A.To‘xtayev, Y. Abramyan. T-2010.
39. Chizmachilik (chizmachilik fanida konstruksiyalash asoslari). I.Rahmonov, A.Valiyev. T-2011.
40. Geometrik va proyeksiyon chizmachilik J.Y.Yodgorov, T.R. Sobirov, N.J.Yodgorov T-2008.
41. Chizmachilik (ajralmas birikmalar) N.X.Gulomova, N.X.Vaxobova T-2016.
42. Muhandislik va kompyuter grafikasi fanlarida (AutoCAD dasturi yordamida chzmalarini bajarish) Malikov K. T-2017.
43. Chizmachilik. N.X.Gulomova darslik. “Fan va texnologiya”. T-2019
44. Muhandislik grafikasi, dizayn va kompyuterli konstruksiyalash N.X.Gulomova “Fan va texnologiya”. T-2021
45. Chizmachilik (Topografik chizmachilik) N.X.Gulomova, G.S.Ramazonova “Booknomy print” T-2023
46. Xodjayev B.X. Umumi pedagogika nazariyasi va amaliyoti. Darslik – T.: SANO-STANDART, 2017.
47. Xodjayev B.X., Choriyev A., Saliyeva Z.T. Pedagogik tadqiqotlar metodologiyasi. Darslik. – T.: IQTISODIYOT DUNYOSI, 2018.
48. Ro’ziyeva D.I., Tolipov O’.Q. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – T.: INNOVATSIYA-ZIYO, 2019.
49. Pazilov A., Q.Qosnazarov., Q.Seytmuratov., Z.Kurbaniyazova. Pedagogika teoriyasi. – T.: “Noshir”, 2018.
50. Pedagogika. // M.Toxtaxodjaevaning umumi tahriri ostida. Darslik. – T.: O’zbekiston Faylasuflari Milliy jamiyat, 2010.

51. Xalikov A.A. Pedagogik mahorat. Darslik. – Toshkent, Iqtisod moliya, 2012.
52. Omonov N.T., Madyarova S.A. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – T.: Iqtisod–moliya, 2009.
53. Azizzodjayeva N.N. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat. – T.: “Fan va texnologiyalar” nashriyoti, 2006.

Internet manbaalari

1. https://uz.wikipedia.org/wiki/Bosh_Sahifa
2. <http://ziyonet.uz/uz>
3. <https://kitob.uz/>
4. <http://idum.uz/uz/>
5. <https://new.tdpu.uz/>
6. <http://old.natlib.uz:8101/e-library/index.html>
7. <https://lib.cspl.uz/>